

Granskningsrapport för år 2022

Till bolagsstämman i Vita Huset i Nyköping Aktiebolag

Organisationsnummer 556820-6089

Till bolagsstämman i Folktandvården Sörmland Aktiebolag

Organisationsnummer 556820-2625

Jag, av fullmäktige i Region Sörmland utsedd lekmannarevisor, har granskat Folktandvården Sörmland AB:s verksamhet.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder lekmannarevisorerna.

Styrelse och VD svarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorn ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagda granskningsredogörelse.

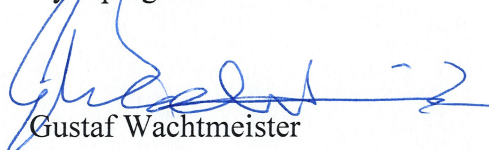
För år 2022 har granskningen inriktats mot följsamheten mot ägardirektivet och moderbolagets anvisningar. Vi har dessutom översiktligt granskat rutiner för hantering av bisysslor för medarbetare respektive arvoden och ersättningar för förtroendevalda. En granskning har också skett av bolagets verksamhetsberättelse för 2022.

Jag bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt

Jag bedömer att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Jag åberopar bifogad redogörelse.

Nyköping den 30 mars 2023

Gustaf Wachtmeister

Bilaga: Granskningsredogörelse år 2022 för Folktandvården Sörmland AB

Granskningsredogörelse år 2022 för Folktandvården Sörmland AB

Sammanfattning

Bedömningen är sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Jag bedömer därtill att bolagets interna kontroll varit tillräcklig.

Följsamheten är god mot ägardirektiv och moderbolagets anvisningar.

Vi bedömer att rutiner finns i tillräcklig omfattning för att säkerställa att de styrande dokumenten med regler och riktlinjer för bisysslor följs.

För hantering av arvoden och ersättningar för förtroendevalda rekommenderar vi att skriftliga rutiner upprättas för området och att dessa innefattar momentet med stickprovskontroller i efterhand i enlighet med reglementet.

Verksamhetsberättelsen bedöms följa anvisningen och ge en rättvisande bild av bolagets verksamhetsår 2022.

För uppföljningen av de finansiella målen i ägardirektivet, respektive bolagets egna finansiella mål, har indikatorer utvecklats jämfört med föregående år.

Bakgrund och syfte

Lekmannarevisorns uppdrag är att i bolag granska detsamma som en förtroendevald revisor i regionen granskar i sitt uppdrag, förutom räkenskaper. Det innebär ett ansvar att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Metod

Tjänsteperson vid regionens revisionskontor är sakkunnigt stöd till lekmannarevisorn. Revisionskontoret och lekmannarevisor tar löpande del av protokollen från bolagets styrelsemöten så att bolagets verksamhet och resultat kan följas kontinuerligt.

Granskningen har genomförts genom träffar med bolagsledningens representanter, dokumentstudier samt skriftliga frågor till bolagets VD. Svaren på dessa frågor har beaktats i denna rapport.

Granskningens inriktning och omfattning 2022

För år 2022 inriktas granskningen i huvudsak mot följsamheten mot ägardirektivet och moderbolagets anvisningar. Vi har dessutom

översiktligt granskat rutiner för hantering av bisysslor för medarbetare respektive arvoden och ersättningar för förtroendevalda. En granskning har också skett av bolagets verksamhetsberättelse för 2022.

Uppföljning av iakttagelser granskning 2021

Efter granskningen av 2021 års verksamhet gjordes den sammantagna bedömningen att bolagets verksamhet i allt väsentligt hade skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Följsamheten bedömdes som god mot ägardirektiv och moderbolagets anvisningar. De nya rutinerna för hantering vid misstanke om att barn far illa eller risker att fara illa bedömdes ha implementerats i verksamheten.

För uppföljningen av de finansiella målen i ägardirektivet, respektive bolagets egna finansiella mål, bedömde vi att indikatorer borde kunna användas i större utsträckning. I årets verksamhetsberättelse redovisas fler av de ekonomiska måtten som indikatorer.

Civilt försvar 2022 – försörjningsberedskap för läkemedel

Regionstyrelsen har i oktober, RS § 183/22¹, beslutat om handlingsplan för hälso- och sjukvårdens arbete med försörjningsberedskap för läkemedel. I handlingsplanen ingår, enligt beslutet, att kartlägga Folktandvårdens förmåga för att se tandvårdens behov av läkemedel och material samt bygga ett omsättningslager. Utifrån analysen införskaffa läkemedel och material/utrustning för att klara ett omsättningslager.

Av beslutet framgår att insatserna i handlingsplanen finansieras av tilläggsöverenskommelsen för statsbidraget för hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar inom division övrig hälso- och sjukvård.

Utifrån handlingsplanen har Folktandvården, enligt VD, haft kontakt med regionens krisberedskap och analyserat sina förutsättningar att hålla läkemedelslager och omsättningsförråd för såväl läkemedel och medicintekniska produkter som andra produkter som är vitala för upprätthållande av verksamhet under en avspärningstid.

Klinikerna har instruerats att se över sin lagersituation för att klara en viss tids avspärning. De har också analyserat eventuellt behov av inköp av exempelvis större kylskåp

¹ Statsbidrag hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar 2022 tilläggsöverenskommelse, regionstyrelsen § 183/22, oktober

Ingen finansiering har erhållits från Regionen för detta. Omsättningslager där de har produkter som ska användas i verksamheten ska vara en del av den löpande verksamheten och kan inte subventioneras med hänsyn till konkurrensneutralitetsprincipen gentemot privat verksamhet.

Rutiner för hantering av bisysslor

Folktandvården tillämpar det styrande dokumentet – *Bisyssla – Regler inom Landstinget Sörmland* (LS-LED16-1660-1). För att säkerställa att regler och riktlinjer är kända hos medarbetare och chefer så ställs frågan om bisyssla vid rekrytering. Ett introduktionsdokument är också obligatoriskt när nyanställd personal introduceras i verksamheten. Introduktionsdokumentet ska vara genomgången och signerat när det avslutas.

Varje chef ansvarar för att det är känt för medarbetarna om rutin gällande bisyssla. Blankett om bisyssla skickas in till HR för godkännande efter att chefen godkänt och därefter läggs blanketten i medarbetarens akt. Folktandvården bedömer varje bisyssla i varje enskilt fall.

Enligt VD finns tio anmälda, godkända, bisysslor, vilket motsvarar att ca 2 % av medarbetarna har en godkänd bisyssla (490 medarbetare vid årets slut). Statistik samlas inte in för hur många bisysslor som inte godkänts. Enligt VD varierar art av bisysslor stort.

I samband med granskningen har uppmärksamats att förekomsten av bisysslor är relativt låg. VD har därför beslutat att komplettera årshjulet för klinikchefer med att information om regelverket för bisysslor ska ges en gång per år på en arbetsplatsträff.

Vi bedömer att rutiner finns i tillräcklig omfattning i och med den årliga informationspunkten som kompletterat årshjulet för klinikcheferna.

Rutiner för arvoden och ersättningar till förtroendevalda

I Region Sörmland finns ett beslutat arvodesreglemente som omfattar bestämmelser för arvoden och ersättningar till förtroendevalda. Enligt arvodesreglementet gäller benämningen förtroendevalda bland annat för styrelseledamot (styrelseledamot/suppleant som av regionfullmäktige blivit invald i styrelse i majoritetsägda bolag inom Region Sörmland).

Regionens revisorer har granskat rutinerna inom regionen under 2022 och då framkom att ersättning och arvoden som avser Folktandvården Sörmland AB hanteras och betalas ut av Folktandvården.

Enligt VD finns ingen egen skriftligt dokumenterad rutin upprättad. Reglemente som används är detsamma som för Regionen och arvoden hanteras i det personaladministrativa IT-stödet Heroma av egen HR-personal på Folk tandvården.

I arvodesreglementet anges att stickprovskontroller ska göras och att intyg ska lämnas in i efterhand som styrker vilket löneavdrag som gjorts bland annat för förlorad arbetsinkomst. Dessa stickprovskontroller genomförs inte, vad vi erfar. Däremot lämnas intyg från arbetsgivare in i förskott innan ersättning betalas ut från Folk tandvården Sörmland (alt att lönespecifikation lämnas in där det faktiska avdraget framgår).

Information till de förtroendevalda i bolagets styrelse kring gällande regelverk ges av ordföranden (med stöd av sekreterare) i samband med ny mandatperiod.

Vi rekommenderar att skriftliga rutiner upprättas för området och att dessa innefattar momentet med stickprovskontroller i efterhand i enlighet med reglementet.

Verksamhetsberättelse

Verksamhetsberättelsen är bolagets återrapportering till regionstyrelsen via moderbolaget. Den ska, enligt regionens reglemente för planering och uppföljning, redovisa hur uppdraget för 2022 har genomförts. Enligt ägardirektivet ska bolaget följa den styrmodell som regionen tillämpar. Bolaget ska utifrån sitt ansvarsområde styra och följa upp verksamheten utifrån regionens perspektiv och politiska mål.

Verksamhetsberättelsen, ska innehålla kommentarer till årets verksamhet och ekonomiska uppgifter. Anvisningar har getts ut från regionens ekonomistab till moderbolaget Vita Huset i Nyköping AB som sedan i sin tur har utfärdat anvisningar till dotterbolagen. Av anvisningen framgår vilka indikatorer som ska avrapporteras. Fyra indikatorer anges och de ska finnas med för kontinuitet i uppföljningen. De fyra indikatorerna är följande (inom parentes anges vilken indikator som rapporteras):

- ✓ Väntetider, enligt årets nya fördelning och mål (antal väntande revisionskunder över tre månader)
- ✓ Sammanlagd sjukfrånvaro, men gärna också uppdelad på lång- respektive kortfrånvaro (sjukfrånvarotid i relation till ordinarie arbetstid samt i tabellform fördelning under/över 90 dagar)
- ✓ Soliditet (soliditet)

✓ Kassalikviditet (saknas, finns inte heller i löpande text)

Målvärde för indikatorerna har satts av bolaget. För bolaget är det i nuläget svårt att använda regionens IT-stöd för planering och uppföljning vid upprättande av sin affärsplan och budget.

Styrelsen diskuterar bolagets affärsplan och budget vid flera styrelsemöten under året (främst i samband med styrelsens strategidagar i juni) och tar sedan beslut om affärsplan och budget för kommande planperiod på styrelsemötet i augusti och/eller oktober.

Vi noterar i vår granskning att den beslutade affärsplanen för 2022-2024, behandlad av styrelsen i oktober 2021, innehåller flera beslutade målsättningar som med fördel skulle kunna finnas med som mätbara indikatorer vid återrapportering i verksamhetsberättelsen.

Anvisningar inför arbetet med det som i Region Sörmland benämns Verksamhetsplan och Budget 2023-2025 kom till bolaget via mejl från moderbolaget i början av september. För att ha ett material färdigt för styrelsen att besluta kring påbörjas bolagets arbete med den nya affärsplanen och budget redan under våren/sommaren.

Affärsplanen för 2023-2025 är upprättad i regionens IT-stöd men bolaget har framfört att mallar för kommande planer måste anpassas till Folktandvårdens verksamhet i större utsträckning och tillgängliggöras tidigare, helst redan under vår/sommar. Detta för att Folktandvården ska kunna använda IT-stödet fullt ut och minska dubbelarbetet med parallella processer i andra system.

Folktandvårdens verksamhetsberättelse är väl strukturerad och följer utgivna anvisningar. Vi har granskat den verksamhetsberättelse som fanns med i kallelsen till styrelsesammanträdet i februari 2023.

Kravet att indikatorerna ska rapporteras könsuppdelat ställs inte längre i anvisningarna men Folktandvården rapporterar i flera fall vårdstatistik könsuppdelad i löpande. Inga analyser framgår för eventuella skillnader.

VD har tidigare beskrivit att Folktandvården kommer att fortsätta att rapportera könsuppdelat och utveckla arbetet med indikatorer, samt arbeta med analyser av utfallet där de ser avvikelser utöver förväntat värde. Upphandling pågår av ett nytt journal- och produktionssystem. Kravställning fanns kring möjligheter till uppföljning. Verksamhetsberättelsen anger att implementering av det nya produktionssystemet väntas ske tidigast under hösten 2023 men på grund av överprövning är tidpunkten osäker.

Bolaget har också beslutat om en hållbarhetsrapport, upprättad enligt årsredovisningslagen (ÅRL 6:10) som återkopplar till kraven i ägaredirektivet 2021–2023. Den är en bilaga till årets verksamhetsberättelse tillsammans med balans- och resultaträkning samt finansieringsanalys.

Utifrån vår granskning vill vi lyfta fram nedanstående iakttagelser och kommentarer under respektive perspektiv.

Medborgarperspektiv

En av de indikatorer som efterfrågas av moderbolaget i anvisningen är *Väntetider, enligt årets nya fördelning och mål*. I Folktandvårdens verksamhetsberättelse finns indikatorn *Väntetider över tre månader*, utfallet är 8 053 (fg år 4 613) och målvärdet 8 000 (fg år 3 000), målet är nära att nås.

För åren 2021 och tidigare var kriteriet för försenade kunder förseningar på mer än tre månader avseende barn och högrisk vuxna samt mer än sex månader försening av vuxna med låg och måttlig risk. Under 2022 räknas alla kunder som försenade efter mer än tre månader. Detta förklarar, enligt VD, förändringen i siffrorna mellan 2021 och 2022, det är ingen reell ökning utan ett ändrat sätt att mäta.

Av löpande text under verksamhetsperspektivet framgår att antal väntande avser vuxna kunder som väntat mer än tre månader på planerat besök och att barn och 20-23 åringar följer plan.

I medborgarperspektivet finns en indikator *Marknadsandel, antal fler kunder per år*. Målvärdet har satts till 3 000 men utfallet uppgår endast till 826. Redovisat utfall är nya kunder netto och VD kommer att förtydliga informationen i kommande års verksamhetsberättelse.

Under verksamhetsperspektivet anges att cirka 2 500 nya kunder väntar på att få komma till Folktandvården. Enligt VD ingår de inte i de redovisade antalet nya kunder respektive antal väntande under medborgarperspektivet. Antalet är en uppskattning av antalet kunder som önskar bli kund hos Folktandvården Sörmland och vill boka tid hos någon klinikerna.

Verksamhetsperspektivet

Ingen indikator efterfrågas i anvisningen från moderbolaget. I rapporten redovisas vårdtid och antal besök för allmäntandvård respektive specialisttandvård.

Minskning redovisas för vårdtid och antal besök till specialisttandvården medan allmäntandvården redovisar en ökning. I verksamhetsberättelsen för år 2021 framgick, i en beskrivande

sammanfattning av covid-19, att en vårdskuld uppstått framför allt på specialisttandvården.

Av årets verksamhetsberättelse framgår att väntetider till olika specialiteter varierar beroende på specialitet och prioritering. Den bedöms ligga på samma nivå jämfört med 2021. En utmaning har varit begränsad tillgång av narkostider på Mälarsjukhuset och Nyköpings lasarett, vilket har ökat väntetiderna ytterligare. Minskad tillgång på behandlare har påverkat under året.

Väntetider följs även inom specialisttandvården. Enligt VD är målvärdet 3 månader även för dessa kunder och det följs upp varje månad men inte i antal kunder som väntat utan antal veckor eller månader. Det följs upp på tre nivåer, akut, förtur och vanlig kö.

Sedan följs även antal remisser upp men inte mot något specifikt målvärde utan mot utfall tidigare år i antal.

Resursperspektivet

Inom resursperspektivet efterfrågas tre indikatorer. En kopplad till personal *Sammanlagd sjukfrånvaro (gärna uppdelad på lång respektive kort frånvaro)* och två kopplade till ekonomi: *Soliditet* respektive *Kassalikviditet*.

För sjukfrånvaron, i relation till ordinarie arbetstid, redovisas ett utfall på 9,61 % (fg år 9,04 %), målvärde max 6 %. Enligt verksamhetsberättelsen görs många insatser för att få ned sjukfrånvaron. Det är den korta sjukfrånvaron som ökat, kopplat till rutiner under pandemin. Flertalet medarbetare som är långtidssjukskrivna är tillbaka på deltid.

Soliditeten redovisas i år som indikator, vilket är enligt anvisningen från moderbolaget. Åtagandet är att under 2022 bibehålla en god soliditet. Soliditeten har ett utfall på 36,3 % mot ett rapporterat målvärde på 20 %. Vid förra bokslutet var soliditeten 32,4 % vilket borde anges som målvärde för att kunna bedöma bibehållen soliditet.

Däremot saknas rapportering av kassalikviditeten vilken också borde ha redovisats som indikator enligt anvisning från moderbolaget. Moderbolaget får del av den löpande månadsrapporteringen som innehåller uppgifter om likviditet. Kassalikviditeten framgår av årsredovisningen och uppgår till 137,9 % (fg år 125,9 %), målvärdet är 100 %.

Antal anställda, arbetade timmar och frånvarotimmar ska redovisas i analysen inom resursperspektivet. I verksamhetsberättelsen redovisas antal anställda och antal arbetade timmar men på sid 13 under avsnittet *Frånvaro – total frånvaro – dagar/anställd* finns samma

tabell som under *Antal medarbetare*. Det vill säga antal frånvarotimmar saknas. Moderbolaget har inte begärt in någon kompletterande information.

Av statistiken framgår att personalomsättningen totalt är högre än året innan och ett fortsatt behov finns av att rekrytera, främst tandläkare och tandhygienister.

Enligt ägardirektivet ska bolaget tillförsäkra sig om möjligheterna att kontrollera och följa upp verksamheter som lämnas ut till privata utförare. I samband med granskningen av år 2021 så framkom att ett affärsmässigt strategiskt beslut fattats i bolaget om att avsluta all konsultverksamhet senast 30 juni 2022. Vid bokslutet 2021 anlätades tre tandläkare som konsulter. Samtliga avtal med externa tandvårdskonsulter har, enligt VD, avslutats under år 2022.

De finansiella målen enligt ägardirektivet är att bolaget normalt ska uppvisa ett ekonomiskt överskott och därmed förstärka det egna kapitalet. Under året, liksom för året innan, har de finansiella målen kompletterats med att under rådande pandemi ska bolaget verka för att minimera den ekonomiska skadan, samtidigt som bolaget ska verka för att upprätthålla så god tillgänglighet som möjligt till sina kunder, såväl på kort som lång sikt. Bolaget ska rapportera utvecklingen månatligen till moderbolaget.

Bolaget har under året rapporterat skriftligt via en styrelserapport per månad.

Om bolaget redovisar en vinst före bokslutsdispositioner och skatt ska ägaren erhålla en grundavkastning på eget kapital i form av utdelning enligt ägardirektivet. Förslaget till vinstdisposition innehåller en utdelning till ägaren (Vita Huset i Nyköping AB) med drygt 13,2 mnkr enligt årsredovisningen som fanns i kallelsen till bolagsstyrelsen i februari.

De finansiella målen enligt ägardirektivet har uppnåtts.

Folktandvården når också sina egna finansiella mål och lämnar resultatutdelning för 2022.

I enlighet med ägardirektivet har bolaget lämnat en separat ekonomisk redovisning per verksamhetsgren enligt den gemensamma modell som huvudmännen tagit fram.

Styrelsen har också, i enlighet med ägardirektivet, i årsredovisningen intygat, med ledamöternas underskrift, att bolaget verkat inom ramen för fastställt ändamål.

Intern kontroll - rapportering

Utfallet från genomförda kontroller samt eventuellt vidtagna åtgärder redovisas på en övergripande nivå i Folktandvårdens verksamhetsberättelse.

Revisionen

Ann-Charlotte Adolfsson
Revisionschef